

בעזהש״ת

שיעור בספה"ק אור המאיר

מפי הגה"ח
רבי אברהם מרדכי אלתר שליט"א

• פרשת נצבים - ד"ה •

'אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם'

בכל ראש השנה מתחדש המלכת ה' וייחודו על בני ישראל כפי עבודתם בהמלכתו עליהם

שיעורים אלו בספה"ק 'אור המאיר' על פרשת השבוע נמסרים מידי מוצש"ק בישיבה גדולה פני מנחם י-ם עיה"ק, ונערכים מידי ע"מ להוציאם לאור עולם לקראת ש"ק [בשל המהירות הנדרשת ייתכנו שגיאות כתיב /או בהשגת הכוונה אל נכון, ואיתנו תלון משוגותינו ואי"ה חזון למועד ייערכו הדברים כדת וכדין]

חכם לב ייקח מצוות

בקריאה של חיבה נקרא לנהנים עצה ותושיה, ליתן יד ושותפות בהוצאות מלאכת העריכה הכתיבה וההפצה של שיעורים נכבדים אלו למען תרבה הדעת עדי יקויים אימתי קאתי מר לכשיפוצו מעיינותיך חוצה לפרטים ולהקדשה בגליון השבועי ניתן לפנות למייל המוערכת moc.liamg@115225mat או בפקס - 8851813-770 או להשאיר הודעה בקו דברי אמת ואמונה בשלוחה 01

לקבלת האיימיל השבועי בדוא"ל

עם כלל השיעורים שנמסרים מדי שבוע: שיחות לפרשת שבוע | סדרות השיעורים | שיעורי הכנה לקראת מועדים | גליונות השבוע בספה"ק: תורת המגיד, פרי הארץ, אור המאיר ולכל שאלה / הערה על השיעורים ולענייני הפצה ו/או לשאלות נוספות אל מו' הגה"ח רא"מ אלתר שליט"א בחסידות ודרכי העבודה, ניתן לשלוח לכתובת המוערכת מכון 'תורת א"ם' moc.liamg@115225mat או בפקס - 8851813-770

וכן ניתן להשיג את הספרים:

שיעורים בספה"ק פרי הארץ | אמצא מקום לה' - שערים לפנימיות התפילה | מלכות הוי"ה | ושאר ספרים אצל המכון בפרטים הנ"ל

ניתן לשמוע את השיעורים השבועיים גם בקו דברי אמת ואמונה בשלוחה 3

ארץ ישראל - 5625* (א 0341105-20)

ארה"ב 815-923-6819

אירופה 44-3033-48-4009

בשלוחה ייעודית זו מופיעים גם שאר שיעורי הרב שליט"א בספרי:

תורת המגיד | פרי הארץ | תומר דבורה | תניא - שער היחוד והאמונה | דעת תבונות | שפת אמת | דרך ה', ושיעורים נוספים למועדים, ובמגוון נושאים וענייני השעה

תוכן הענינים

שמותיו של ה' הינם מצד הנבראים, אבל קודם שנברא העולם היה שמו סתום בגוויה.....	ג
ביאור "המלך המרומם לבדו מאז, המשובח והמפואר המתנשא מימות עולם".....	ג
ביאור "אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא".....	ד
בני ישראל מובחר הברואים - לדרוש יחודו ואחדותו מכל מה שבבריאה.....	ה
'מבשרי אחזה אלוק' - עבודת האדם לדמות צורה ליוצרה.....	ו
'ועל הכסא דמות כמראה אדם' - האדם התחתון הוא המשיג ליושב על הכסא.....	ו
מ' סתומה דשם אלקים של ראשית הבריאה נהפכה לך' פשוטה ב'אנכי ה' אלקיך' במתן תורה.....	ז
קודם ראש השנה חוזר למציאות הראשון כמו קודם בריאת העולם.....	ח
בכל ראש השנה מתחדש כינויים ושמות של ה' שהיו כמוסים בעצמותו עד עתה.....	ט
בהמלכת המלך ה' עלינו אנו תוקעין לפניו לומר "יחי המלך".....	ט
טעם כיסוי השופר בשעת הברכה, ושתוקעים על הבימה.....	י
'אתם נצבים היום לפני ה' אלקיהם' - קודם ראש השנה עדיין לא נתייחד מלכותו ואדנותו עלינו.....	יא
'היום הזה נהיתה לו לעם' - בראש השנה מתעלה האדם כמו מגוי ליהודי.....	יא
'בני אני היום ילידתיך' - בראש השנה נעשה האדם בריה חדשה.....	יא
סוד תשרי"ת להפוך סתימות דמ' סתומה לך' פשוטה.....	יב
בכל שנה יוצאים ישראל מפרנס לפרנס - מה' הזן ומפרנס.....	יג
'עשה אותם מצבה' - צריכין בסוף השנה לקבוע מה שנתחדש בזו השנה.....	יד
ייחוד אדנות ומלכות ה' עלינו יתכן רק על ידי קיום כל התורה וכל המצוות.....	יד
ביכולת האדם לקיים את כללות התורה מבראשית ועד לעיני כל ישראל גם בהיותו לבדו בחדרי חדרים.....	יד
כללות המצוות אחדין דלא מתפרשין.....	טו
כללות נשמות ישראל במקומם המה אחדות אחד.....	טו
אי אפשר להמליך את ה' בלי להתאחד עם כל כלל ישראל.....	טז
בקשת התחדשות הבריאה מלכתחילה עם קיום קבלת התורה.....	טז
תנאי הוא מקום הבחירה, ובקשת מלוך על כל העולם כולו היא שכבר תתבטל הבחירה.....	טז

ז	ישראל	כי המצוה הזאת לא נפלאה היא ממך' וגו' - כללות התורה לא רחוקה מבני
יח	'לא בשמים היא' - התורה השתלשלה והתלבשה בתוך הגשמיות	
יט	התורה	'בפיך - מן המותר בפיך', אפילו מתענוגי אכילה ושתייה יכול לראות אותיות
יט	כוונת אכילת הסימנים	

פרשת נצבים - ר"ה

**'אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם'
בכל ראש השנה מתחדש המלכת ה' וייחודו
על בני ישראל כפי עבודתם בהמלכתו עליהם**

לא היה צריך שם, כי לא היה מי שיקרא לו בשם זה, נמצא ששם עניינו התייחסות בין אחד לשני. ולכן כל שמות הקודש המכנים את ה' הינם בבחינת שייכות ה' לנבראים, אבל לה' כפי שהוא מצד עצמו, למעלה משייכותו לנבראים, אין שום הגדרה ושום משמעות לשמותיו, וזהו מה ש'קודם שנברא הוא העולם היה שמו סתום בגוויה', שהיה שמו סתום ונעלם בתוכו, מאחר שלא היה לשמו שום משמעות עצמית, כי אין צורך לשם כל עוד שאין מקבל וזולת.

אז יאמר 'אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם', ופירש רש"י 'לפי שהיו ישאל יוצאין מפרנס לפרנס וכו', ממשה ליהושע, לפיכך עשה אותם מצבה כדי לזרום'. ולהבין. רבינו יבאר ענין זה בעומק ובפנימיות, וילמדנו עד היכן הדברים מגיעים.

**שמותיו של ה' הינם מצד
הנבראים, אבל קודם שנברא
העולם היה שמו סתום בגוויה**

כי הנה איתא (זוה"ק ט"א כט, פרד"א פ"ג) קודם שנברא העולם היה שמו סתום בגוויה, והכוונה כל פרטי השמות והכנויים היו כמוסים בעצמות, כי אין מלך בלא עם, ועל מי מקדושים יבנה תואר שמותיו הקדושים והכנויים. כל מהותו של המושג שם נועד לזולת, כי האדם לעצמו אינו צריך שם, ואדם הראשון לפני יצירת חוה

**ביאור "המלך המרומם לבדו מאז,
המשובח והמפואר המתנשא
מימות עולם"**

ואנו אומרים (נצמט יז"ר טור) 'המלך המרומם לבדו מאז, המשובח והמפואר והמתנשא מימות עולם', והכוונה שבחינת

נקרא ק-ל, ובמדת הרחמנות נקרא 'רחום וחנון', וכדומה ממדותיו הקדושים שמתלבש בהם לצורך עם קרובו ישראל. ולפעמים נקרא "משובח" ולפעמים נקרא "מפואר" ולפעמים "מתנשא" לערך פעולותיו שנוהג עם בריותיו, כפי הנהגתו כן נקרא.

מעתה תאיר עיניך, שאנו אומרים "המלך המרומם לבדו מאז", כלומר, קודם שנתלבש אלופו של עולם בו' ימי הבנין, נקרא רק "המרומם", ואינו משתנה בתואר בנויו, רק כאשר ישנם נבראים ניתן לחלק בין תואריו, כי ביחס אליהם משתנה הנהגתו וכפי שינוי הנהגתו את הנבראים כן מכנים אותו, אבל למעלה מהנבראים לא שייך לחלק בתוארי כינויו. ואילו "המשובח והמפואר והמתנשא", שבזה מונה שלשה תוארים לבנותו יתברך, מאין קנה כבה מהיכן קנה ה' שינויי תוארים, זהו "מימות עולם", כלומר, מכאן, מו' המדות הנקראים "ימות עולם", דהיינו ימים הקדמונים שעולם הזה נמשך משם, ומכאן משתנה בשם, ונקרא לפעמים "משובח" ולפעמים "מפואר" ולפעמים "מתנשא", כמבואר.

ביאור "אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא"

וכבר זכרתי מה שאנו אומרים, 'אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא',

רוממותו היה עוד קודם שנברא העולם, ואילו כינויו 'המשובח והמפואר והמתנשא' לא היו מקודם שנברא העולם, אלא הם רק ממתי שישנו עולם, והיינו, שטרם שנתפשטו "ימות עולם" שאנו בהם, לפני שנבראו העולמות בהם אנו חיים, היה הוא ושמו סתום, ואין עלה להשיג עילתו, ונקרא אז רק בתואר "המרומם" היות שהוא מרומם על כל רמים, והטעם שמכונה כבר אז בתואר "המרומם" צריך ביאור, שלכאורה לא היה זולת שיהיה מרומם עליהם, ואולי הכוונה שאנו מצדנו מבינים שרק ה' יתברך היה, המרומם מכל התוארים, ואולי הכוונה כבר בבחינה שישנם עולמות עליונים מסוימים שביחס עליהם ניתן לומר שהוא מרומם בלבד, ועדיין צריך תלמוד. מה שאין בן לאחר שנתלבש אלופו של עולם בו' ימי הבנין, אחר שהקב"ה הליבש את עצמו בשבעת המדות וברא את העולמות ונשתלשלו ממדרגה למדרגה עד עולם עשיה, אזי משתנים תואר שמותיו ובנויו מצד פעולותיו, ולעך הפעולות כבה נקרא בשם, וכל שמותיו יתברך הם צורות הנהגת ה' את העולם, כאשר מנהיג את העולם במדת החסד נקרא בשם ק-ל, וכאשר מנהיג את העולם במדת הדין נקרא בשם אלקים, וכאשר מנהיג את העולם במדת הרחמים נקרא בשם הוי"ה, וכיוצא בזה. ועל דרך זה כאשר מנהיג את העולם ב"ג מדות של רחמים, אם נוהג עם בריותיו במדת החסד

ליה בכל אבר ואבר, וכפי שאנו אומרים 'על כן אברים שפלגת בנו וכו' הן הם יודו ויברכו' וכו' (נשמת), כל אבר ואבר בא לספר עוד ידיעה והשגה בה', כל אבר יש לו "סיפור" משלו בסוגיית כבוד ה', וזהו 'ומבשרי אחזה אלוך' (ויצ' יט כו), שכל קומת אברינו עניינה ללמדנו את הקומה הרוחנית ואת הכרת וידיעת ה', גופנו עם כל אבריו הינו עולם של למידה ומשל על ה'. אלא, שכשם שילדים קטנים אוהבים לקרוא בספרונים את סיפור המשל בלי הנמשל, גם אנו הרבה פעמים אוהבים לעסוק במשל גופנו בלי הנמשל, לעסוק ברמ"ח אברינו ושס"ה גידינו בלי לעסוק בנמשל... אבל האמת היא ש'ויברא אלקים את האדם בצלמו, בצלם אלקים ברא אותו' (בראשית א ב), וכל אברינו מכף רגל ועד ראש נועדו ללמדנו את הכרת והשגת הרבש"ע.

ובל מה שנברא בעולמו לא ברא אלא לכבודו (אבות פ"ו מ"ב), והכל בשביל קלוסו, ואנו בני ישראל מובחר הברואים, ישראל נקראו ראשית, שבשבילם ברא הקב"ה את העולם (רש"י בראשית א ב), ובזוהר הקדוש (פ"ג מוספת טז:) מכנה את כלל ישראל "מוחא דאגוזא", ומבואר בזוהר הקדוש שלאגוז יש כמה קליפות, קליפה דקה וקליפה קשה, אבל כל זה מבחוץ, אבל בפנים יש את מוח האגוז שהוא הפרי בעצמו, וכמו כן בעבודת האדם עבודתו לשבר כל קליפות האגוז ולבוא למוח

הכוונה, שאפילו קודם בריאת העולם כבר מלך, בסוד מלכותו הכמוסה בעצמותו, כענין "המלך המרומם לבדו מאז", וההפרש של אז משל עתה, שאחר שנברא ויצר, קנה שם מלוכה לעצמו, בלי הנבראים הוא מלך אבל אין "שמו" מלך, כי אין מלך בלא עם, ועל מי יבנה לקרא שם מלוכה, ולזה אומרים "לעת נעשה בחפצו כל", כאשר נברא עולמנו עולם העשיה, "אזי מלך שמו נקרא", קנה "שם" קדוש לעצמו, למלוך על ישראל עם קרובו, ונקרא מלך ישראל.

עד כאן נתבאר יסוד הראשון, שהוא שכל שמות הקודש שאנו מכנים אותו יתברך בהם, הכל הוא מצד הנבראים, אבל הוא עצמו למעלה מהשמות, וקודם שנברא העולם שמו כמוס וגנוז בגוויה.

בני ישראל מובחר הברואים - לדרוש יחודו ואחדותו מכל מה שבבראה

בלל זה נקוט בידך, היות עיקר תכלית הבריאה, בכדי שיתפשט נהוריה על כל בריה, תכלית הבריאה היא שיתפשט אורו של הקב"ה על כל נברא, וזהו 'אני הוא שיש די באלקותי לכל בריה' (רש"י בראשית י ב), שלה' יש מספיק אלוקות למלאות כל נברא ונברא, וכמה שהאדם יודע וחי יותר את הרבש"ע הרי הוא מתמלא יותר בתכליתו, בהתפשטות אורו יתברך עליו, ובגין לאשתמודע ליה ולאשנא

עם תכונות מלא קומתו, לדמות הצורה ליוצרה, וצריך האדם לדמות צורה ליוצרה עם פנימיותו וחיצוניותו המורים אורות עליונים ובהירים, כל מה שיש באדם בפנימיותו ובהיצוניותו צריכים ללמדו על הבחינות העליונות שבעולמות העליונים. כמו שכתוב (איו"ט, כו) 'מבשרי אחזה אלוך', ולכאורה איך יש קשר ושייכות בכלל בין בשר לאלוהי, אלא שהקב"ה עשה את הבשר בצורה כזו של משל לאלוהי, ולכן צריך האדם לדמות צורה ליוצרה. וזה שה' ברא אותנו בצלם אלקים, זהו בשביל שנלמד לדמות צורה ליוצרה.

והיינו, שאמנם צורת גופנו היא גשמית, אבל מתוכה אנו צריכים להבין כמשל לנמשל מושגים רוחניים עליונים, ולכן נאמר עליו יתברך 'ועל הכסא דמות כמראה אדם', כי למרות שאין לו דמות הגוף ואינו גוף, אבל אנו צריכים לפענח ולתרגם את כל דמותנו וצורתנו הגשמית למושגים רוחניים, מוחנו הגשמי מלמד שיש בחינת מוח ברוחניות עם עבודה ומשמעות רוחנית, ועל דרך זה כל סדר רמ"ח אברי ושס"ה גידי האדם באים ללמד על ה'דמות כמראה אדם' העליונה.

'ועל הכסא דמות כמראה אדם' -

האדם התחתון הוא המשיגי ליושב

על הכסא

וביון שכן, אנו מכנים כביכול ליושב על כסא 'דמות כמראה אדם',

האגוז שבפנים, וכמו כן בלימוד התורה, כאשר לומד ביגיעה הרי הוא שובר ומקלף את קליפות האגוז ומוציא ומגלה עוד נקודה ועוד נקודה ממוח האגוז. ועבודת שבירת הקליפות ולבוא למוח הפנימי, היא עבודה תמידית במשך כל ימי חיי האדם, ובעבודה זו מבררים עוד ועוד נשמות ישראל, שייעדם לגלות את הקב"ה בעולם.

ובני ישראל הם מובחר הברואים שנבחר לו יה אל התורה והעבודה, ליחדו בעולמו ולדרוש יחדו ואחדותו מכל מה שבא לכלל בריאה, תפקיד בני ישראל לחפש בכל דבר בבריאה מהי נקודת אחדות וייחוד ה' שבו, שיגיע לו צד קילום ושבה, להשיג משם חכם הפועל שפעל ככה בעולמו, הכל בחכמה ותבונה, ואין שום דבר בעולם לבטלה חס ושלום, להשכיל לדעת דלית אתר פנוי מיניה.

'מבשרי אחזה אלוך' - עבודת

האדם לדמות צורה ליוצרה

ובמן שזכרתי למעלה בשם השל"ה (מצולות

סד), שביאר על פסוק (יחזקאל א, כו)

'ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה', שלשונות אלו צריכים ביאור, שהרי אין לו דמות הגוף ואינו גוף, ומהו ביאור הכתוב 'דמות כמראה אדם עליו מלמעלה', ומבאר השל"ה, שלחיות שאין מי להשיג אורות עליונים, כי אם אדם התחתון הנברא בצלם אלקים, עיקר בריאתו

מופשטת בתכלית מגשמיות. ולהבין זאת היטב צריך ללמוד הרבה.

להיות אדם הוא המשיג ליושב על הכסא עליו מלמעלה.

**מ' סתומה דשם אלקים של
ראשית הבריאה נהפכה לך'
פשוטה ב'אנכי ה' אלקיך'
במתן תורה**

ואתה תחזה, בראשית הבריאה נאמר בתורה שם מלא על עולם מלא, שלא ביחוד על עם ישראל דייקא, רק על כללות העולם, רצונו לומר, שבתחילת הבריאה כתוב ל"ב פעמים שם אלקים בבריאת העולם, וזהו 'שם מלא על עולם מלא', ורק אצל האבות כתוב פעם ראשונה 'אלקיך', שה' מייחד את שמו רק על עם ישראל, אבל מלפני כן כתוב רק שם אלקים, ולא ניכר עדיין על מי נקרא אדנותו ומלכותו, רק אחר כך במעמד הקדוש, בהכנתם לקבלת התורה, ונעשה משם אלקים סתם - אלקיך, וכמו דאיתא בזהר חדש (מ"א, ד) בענין מה שנהפך מאלקים לאלקיך, 'ורוא דמלה בשיעורא דאתון, ס סתומה כשיעורא דך' פשוטה', כאשר פותחים את מס סתומה אזי רוחבה התחתון נהפך לאריכות הך' פשוטה, וזהו מה שנעשה משם אלקים הכתוב במ' סתומה אלקיך כך' פשוטה, ושם אלקים הכתוב במעשה בראשית נהפך לאלקיך במתן תורה. וזהו התשובה על שאלת הראשונים (ע' רמב"ן שמות כ ג, ועוד) למה כתוב 'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ

וזוהו היסוד השני שמבאר רבינו, שבני ישראל ביכולתם להשיג אותו יתברך להיות שנבראו בצלם אלקים, וצורת בשרם משל ליוצרם.

אחת הטענות על המקובלים בימים ההם, הייתה, על כך שהזהיר הקדוש מרבה לדבר על דמות וצורה בעליונים, והאר"י הקדוש מדבר על פרצופים עליונים, והרי אחד מ"ג עיקרי האמונה הוא שאין לו דמות ואין לו גוף. ואף בתורת החסידות הרבו לבאר נקודה זו, לתת מענה לטענה זו, שאכן צריך לפענח את הכתוב בזוהר הקדוש ובדברי האריז"ל לנכון, להפשיט את כל דבריהם מהצורה הגשמית, וחלילה לא להבין שישנו איזשהו דמות וצורה גשמית ח"ו, אלא הכוונה היא שצורת הנהגתו של ה' מכנים אנו בדמות ופרצוף, כי זהו הצורה שבה יש לנו משל גשמי להבין את הנמשל הרוחני בתכלית, והכל נעשה על ידי הרבש"ע לבדו שהוא בלי שום חסרון וכלי שום הגבלה, ואף על פי כן ישנם מושגים ובחינות עליונות הדומים כנמשל ומשל לצורת ודמות האדם. ולמרות שאין שום גשמיות ושום שייכות לגשמיות בהנהגתו יתברך, בכל זאת הנהגתו מתלבשת בגשמיות ומשתמשת בה ויש לה סימנים בגשמיות, אף על פי שהיא באמת

קודם ראש השנה חוזר למציאות הראשון כמו קודם בריאת העולם

ואחר הקדמת ג' יסודות הנ"ל, בא רבינו לבאר עניין ראש השנה, ומי שייקח את דברי רבינו בתשומת לב ובכבוד ראש, יוכל להיות לו שינוי גדול לטובה על ידי זה:

והנה עתה בהגיע ימים האדירים, קודם ראש השנה, חוזר למציאות הראשון כמו שהיה קודם בריאות העולם, כמבאר מהאר"י הקדוש, שבכל ראש השנה מתחיל מחדש כל תהליך הבריאה, ואמנם בחיצוניות העולם עומד ונראה כלפני כן, אבל בפנימיות ונשמת העולם מתחיל ממש מחדש התהוות העולם, ועד כדי כך שהמקובלים שואלים איך באמת העולם קיים בתחילת ראש השנה, ובתורת הרש"ש מיישב זאת בכמה אופנים, פנימיות וחיצוניות (כ"ט), פרצוף הימים ופרצוף הזמנים, וכו'.

ובמן שאנו אומרים (מוסף לראש השנה) 'זה היום תחלת מעשיך', והיינו שבראש השנה מתחיל ממש מחדש מעשה הבריאה, ואותיות בראשית הינם צירוף בתשרי חסר א' מבראשית, כנזכר בתיקונים (מקץ מא פא, ט), והיינו אותיות א' בתשרי, ובמו שאנו עתידין לבאר לקמן בדרוש ראש השנה. שהרי ובתשרי נברא העולם (ר"ט ט), ממילא בכל שנה ושנה חוזר למציאות

מצרים' ולא 'אשר בראתיך', שלכאורה בריאת יש מאין הוא פלא גדול יותר מניסי יציאת מצרים, אלא, שהתייחדות שמו יתברך עלינו, שיהיה ניכר אדנותו ומלכותו עלינו, זה נעשה במתן תורה על ידי יציאת מצרים, מה שאין כן בבריאת העולם שכתוב בו רק שם אלקים. עיין בפרשיות הקודמות ששם הרחבנו ביאור אלה הדברים.

ודוד המלך עליו השלום רמו בנעים זמירותיו (תהלים סט, ט), 'זה סיני מפני אלקים אלקי ישראל', עיין בדרוש שבועות, ותובן הדברים, 'זה סיני' היינו שזה ההר הר סיני אשר 'חמד אלקים' לנתינת התורה, מהותו מובן ומעוטר לפני, ו'מפני אלקים אלקי ישראל' משמעו קודם, כלומר, מרם שנעשה משם 'אלקים' סתם, שהוא שם מלא על עולם מלא, הנעשה אחר כך בקבלת התורה 'אלקי ישראל', ביחוד עליהם דייקא, ולא על זולתם.

והוא היסוד השלישי שמבאר רבינו, שבתחילת בריאת העולם היה גילוי ה' חתום וסתום מבלי שייכות לנבראים, והיה גנוז רצון וכוונת ה' בבריאה, וזהו ענין שם אלקים שאינו מתייחד על מי, ובמתן תורה חשף ה' את זרוע קדשו וייחד שמו עלינו, ונתגלה כוונתו ורצונו בבריאה, וזהו מה שנעשה מאלקים אלקיך.

וביחם לגילויים אלו שנה זו הוא ממש כשנה הראשונה של בריאת העולם, כשם שבתחילת הבריאה נתחדש תואר שמותיו וכינויו של ה', כמו כן בשנה זו גם כן יתחדש תואר שמותיו וכינויו בצורה נעלית כזו, שכביכול כל מה שנתגלה לפני זה לא נחשב כלל לגילוי ביחס לזה.

משל למה הדבר דומה, ילד קטן לומד בכיתה א' 'אנכי ה' אלקיך', אבל לאחר כמה שנים שיקלוט שבאמת יש בורא לעולם ויכיר בכך פתאום יאמר "היום קלטתי לראשונה שאנכי ה' אלקיך", כי למרות שלמד ושמע על כך גם בכיתה א', אבל כל מה שידע לפני זה על הבורא, אין זה נחשב כלל לידיעה ביחס למה שנודע לו כשגדל יותר. בקטנותו צייר לעצמו את הבורא במבט קטנוני, ולפתע קלט "כביכול" "מציאות חדשה" של מציאות הבורא.

וגם אנו מקווים שלקראת שנה זו, יגלה ה' גילוי אלוקי חדש ונעלה, שנוכל לומר שכל שמותיו וכינויו היו כמוסים וחתומים ונעלמים עד עתה, ושמות וכינוים חדשים לפנינו.

בהמלכת המלך ה' עלינו אנו תוקעין לפניו לומר "יחי המלך"

וגם עתה קודם ראש השנה, חוזר למציאות בריאות שמים וארץ, שנבראו בשני

הראשון, וכידוע שכל המועדים אינם רק זיכרון להיסטוריה שהייתה בעבר, אלא בכל מועד ומועד קורה מחדש ממש את עניינו של המועד.

בכל ראש השנה מתחדש כינויים ושמות של ה' שהיו כמוסים בעצמותו עד עתה

וחוזר למציאות הראשון עם כל פרטי הבחינות, כאשר מאז ראשית הבריאה, טרם שנברא אדם על הארץ לעבוד את האדמה, ולקבל עליו מלכותו ואדנותו, ממילא היו פרטי תואר שמותיו וכינויו כמוסים בעצמותו, כמו שנתבאר לעיל (יסוד 6), כבה עתה קודם ראש השנה, שבו התחדשות בריאות העולם מחדש, אזי אותן השמות ותואר הכינויים שעתידין להתגלות בשנה הבאה, באמצעות כשרון פעולת נשמות הצדיקים, המה עדיין כמוסים גם כן בעצמותו.

והוא יסוד נפלא, הרי אנו מכנים את ה' תמיד בכל מיני תוארים, ק-ל רחום וחנון, אלקיך, וכו', אבל האמת הוא שחסדי ה' וידיעת אלקותו והדביקות בו יש בזה אין ספור מדרגות, ואנו מקווים שהגילוי הנפלא של ה' שיתחדש בשנה זו יהיה ברמה נעלית, שונה בתכלית מכל גילוייו שהיו בשנים שלפני זה, והוא ענין 'השמות ותואר הכינויים שעתידין להתגלות בשנה הבאה' ש'המה עדיין כמוסים בעצמותו'.

והרבה טעמים נאמרו על כך, ונתבאר במ"א, ולפי דברי רבינו יש לומר הבנה חדשה בכך, שבמזמור שאומרים לפני תקיעת שופר (מלכים ז') אנו אומרים 'מלך אלקים על גוים, אלקים ישב על כסא קדשו', והרמז בזה שלפני תקיעת שופר ה' אצלנו בבחינת שם אלקים, כי ביחס לגילוי וקבלת עול מלכותו וייחוד שמו עלינו בתקיעת שופר שנה זו, כל מה שאנו יודעים ומשיגים הוא כהשגת ילד קטן שלא נחשב כלל להשגה, ולכן מכסים את השופר לפני התקיעה, כי שופר שהוא גילוי כבוד ה' נמצא קודם התקיעה בכיסוי ובהעלם כלפני הבריאה, ואזי מברכים לשמוע קול שופר, ומכריזים בתקיעת השופר "יחי המלך" וייחוד שמו עלינו.

מבקשים אנו 'מלוך' על כל העולם כולו בכבודך, וידע כל פעול כי אתה פעלתו' לא רק בשביל לצאת ידי חובה, ולומר לאחר מעשה שהכל מאת ה', אלא שנחיה שהכל מאת ה' בוקר וערב בכל יום תמיד, כ"ד שעות ביממה, כל שבעת ימי שבתא, ולידע בכל הנעשה בכל רגע ורגע כי אתה פעלתו, שלא יהיה לנו רגע אחד של חיסרון של ידיעת ה', זהו החיים שאנו מבקשים בראש השנה, וקודם תקיעת שופר וההמלכה של השנה החדשה עדיין אין אנו חיים כך, חיים כאלו הוא בבחינת 'מלך אלקים על גוים' אצלנו, ואנו מבקשים שזה יהתפך מאליהם לאלקך.

שמות הוי"ה אלקים, שם מלא על עולם מלא, ולא ניכר עדיין על מי ביחוד, כי אם בהגיעם ליום הכסא, בהגיע יום ראש השנה, אז כחם בפיהם בתיקוני תפלתם וסדר תקיעתם, להמליך עליהם מלכותו ואדנותו, לייחד עליהם מלכותו יתברך, להקרא אלקך ביחוד, בראש השנה אנו הולכים ממליכים את ה' עלינו ומייחדים את שמו עלינו.

ולכן תוקעין עתה בראש השנה, כמשפט המלך עם העם ביום שממליכין אותו, תוקעין לפנינו לומר "יחי המלך" (שמואל ב' י כד), ככה הענין בראש השנה, לו משפט המלוכה להמליך אותו יתברך מחדש, לקבל עלינו עול מלכותו, וזאת משנה שעברה, ולעשות משם הוי"ה אלקים סתם, שם אלקך, ליחד המלוכה עליהם, קבלת עול מלכותו בראש השנה, אינה קבלת מלכותו יתברך של שנה שעברה, אלא המלכה חדשה, המלכת אותם שמות וכינויים ובחינות שעד עתה היה חתומים ונעלמים, מה שהיה עד עתה בבחינת שם אלקים שיהפך להיות בבחינת אלקיך, לכן תוקעין בשופר לפני המלך הוי"ה לומר "יחי המלך", וכל זה אי"ה יתפרש בדרוש ר"ה, עיין שם.

טעם כיסוי השופר בשעת הברכה, ושתוקעים על הבימה

מבואר בהלכה (פסח ס' מקצ"ג סק"ג) שיש לכסות את השופר בשעת הברכה,

**'היום הזה נהיתה לו לעם' -
בראש השנה מתעלה האדם כמו
מגוי ליהודי**

כי אם תולה ועומד עד יום הכספה, ראש השנה, שאז תקבלו עליכם עול מלכות שמים שלימה, ותגדמו לייחד שם מלא עליכם, באמצעות תפלתכם ותקיעתכם תתחדש המלוכה מחדש, כאלו היום נהיתה לו לעם והוא נעשה לכם לאלקים, התייחסות האדם לראש השנה צריכה להיות כאילו עד עתה היה גוי ועתה נעשה הוא ליהודי, כי כן הוא ביחס לגילוי האלוקי החדש והנפלא של ראש השנה, ועל היהודי הקדוש מבואר שקראו לו כן מפני שכל יום התעלה מדרגה כמו מגוי ליהודי, וגם נאו צריכים לקבל על עצמנו עול מלכותו וייחוד שמו עלינו כביכול כל מה שהיה עד עתה הוא רק בבחינת 'מלך אלקים על גויים', שלא היה זה בהיקף מספיק, ומעתה "נתייחד" ונהיה לעם ה',

'בני אני היום ילידתיך' - בראש השנה נעשה האדם בריה חדשה

על שם הכתוב (פסלס 3, י) 'בני אתה אני היום ילדתיך, 'היום' בראש השנה 'ילדתיך' מחדש, כי נעשה האדם בריה חדשה, לערך הכנת לבו לקבל עליו עול מלכותו, בירתון שאת משנה שעברה, נפשו יודעת מאוד שלעך מעשיו אין שם מלוכה יקרא עליו לערך מעשיו שפעל ועשה כל השנה, ואין פחד אלקים לנגד עיניו, ועתה תוהה על

'נוהגין לתקוע על הבימה במקום שקורין' (רמ"א סי' תקפה ס"ב), ואחד הטעמים לכך הוא כדי להזכיר את מעמד הר סיני, ומדברי רבינו מבואר שאין זו זיכרון בעלמא, אלא באמת בתקיעת שופר מייחד ה' יתברך את שמו עלינו מחדש, כמו שייחד שמו עלינו באמירת 'אנכי ה' אלקיך' במתן תורה. וכפי עבודתנו וכמה שנקבל על עצמנו מלכותו יתברך בהתלהבות ותשוקה ורצון, נזכה שהמלכת ה' וגילויו וייחוד שמו עלינו יהיה ממה שהיה כמסוגל וגנוז בעצמותו עד עתה.

**'אתם נצבים היום לפני ה'
אלקים' - קודם ראש השנה
עדיין לא נתייחד מלכותו
ואדנותו עלינו**

מול זה בא הרמו בתורה, 'אתם נצבים היום בלכם', להודיעם עמידתם ומצבם לפני המקום, שעומדים עתה קודם ראש השנה, שענינם הוא, כמו אז טרם ראשית הבריה היו כל השמות והכנויים כמסים בעצמותו יתברך, כי אדם אין בארץ לעבוד אותו יתברך, ולהמשיך מלכותו להקרא בשם מלך ישראל, לייחד שם מלא על עם ישראל ביחוד, ככה 'אתם נצבים היום בלכם לפני' משמעו קודם, 'הו"ה אלהיכם', כלומר לפני ראש השנה עדיין לא נתייחד מלכותו ואדנותו להקרא ביחוד עליכם, ביחס לגילוי האלוקי של השנה החדשה כביכול עדיין לא נתייחד שמו עלינו.

המ' סתומה דשם אלקים לעשותו כ' פתוחה (כ"ל יסוד ג).

הראשונות, לבלתי עשות כמעשהו הראשון משנה שעברה.

סוד תשר"ת להפוך סתימות דמ' סתומה לך' פשוטה

ויש לומר, שזהו גם כן ענין תשר"ת, שברים הוא מלשון שבר, שהוא השברון הלב של תשובה, ועל ידי זה פועלים לשבור את סתימות המ' סתומה ולפתוחה לך' פשוטה, ואזי זוכים לתקיעה פשוטה שלאחריה. וסדר התקיעות הוא, מתחילה תקיעה פשוטה מלפניה, לעורר אותנו לקבל עול מלכותו יתברך עלינו, ואחר שמתעורר האדם לכך הוא עושה תשובה על כל חטאיו, והוא פתיחת שם אלקים, שמה שנוכחותו של הקב"ה הייתה עד עתה סתומה ונעלמת, עד שהיה יכול להיות בבחינת 'גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי' (ברכות סג. לגיטת העין יעקב), ששם אלקים הסתום יפתח לך' פשוטה בפשוטה שלאחריה, שנוכחות ה' תהיה ברורה ומוחלטת, בבחינת אלקיך.

ולאשר הגענו עד הלום, נמצא שהרבה מטעמי הרס"ג לתקיעת שופר מתחברים ומתאחדים יחד, ולדוגמא, חלק התשובה וההמלכה וזכירת מתן תורה שבשופר אחד הוא, שעל ידי התשובה ממליכים את ה' שיהיה אלקיך, נולפי זה ניתן לבאר עוד מטעמיו, ותן לחכם ויחכם עוד].

האדם מחשב מעשיו, ותוהה הכי זה נקרא להמליך את ה' למלך עלי, הלא הקב"ה מלא כל הארץ כבודו, וכי לפני מלך בשר ודם הייתי מעיז לעשות כדברים האלה לנגד פניו, וכי האם מלכותו יתברך הוא עניין זמני, שלפעמים כן ולפעמים לא, ובבא ראש השנה מבקש ומתחנן האדם שאיננו רוצה לחיות חיים כאלו שמלכותו יתברך לזמנים ועתים מסוימים בלבד, רוצה הוא שה' יהיה מלך לגמרי והוא יהיה עבדו לגמרי, בכל כ"ד שעות היממה.

ועל דרך בקשת דוד המלך (תהלים קטז טו) 'אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי', שפירשו המפרשים (עקדת יצחק שער נח [פר' כי תבוא], ועוד), ומקור דבריהם כבר ישנו במדרש (שופר טז תהלים שס ט), שבהיותי משועבד ונכנע לפניך במדרגת העבד בן האמה, שהוא יליד בית לענין העבדות בטבע יותר מזולתו, בזה 'פתחת למוסרי' להיותי משוחרר ובן חורין, מי שנולד עבד גם אם לא יהיה לו אזיקים הוא יישאר עבד, זהו העבדות לה' שאנו מחפשים, שנהיה עבדי ה' בתמידות, ולא שכל הזמן נצטרך לאסוף את עצמנו מחדש שוב ושוב לעבדותו.

בכרי ליחד עליו שם המלוכה, ומשם מלא אלקים נעשה אלקיך, לפתוח את

הממלכה, למרות שבאמת אין בזה מאומה, וזה "מים צבועים" בעלמא. קל וחומר שיש לנו להתכונן הכנה דרבה ליום הממלכה של ה'.

והרי אנו מתחננים ומבקשים וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו, וצריכים אנו לצייר לעצמנו במה דברים אמורים, מהפכה של ממש, עולם שונה ובגוון אחר בתכלית מעולמנו, עולם של 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקריך', 'ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך', זוהי מציאות אחרת לחלוטין, עולם בו לא תהיה מאומה מלבד גילוי כבוד ה'.

ותקוותינו שהנה כבר יעשה כן, ובכדי לבקש זאת באמת צריכים להתכונן לכך, מי שלא מתכונן לכך, כאשר יאמר לו הקב"ה "התקבלה תפילתך", הנה אכן ידע כל פעול כי אתה פעלתו, [והרי מציאות זו תהיה לבסוף], חוששני ששיב לו האדם "לא התכוונתי שכבר עתה, אינני מאורגן לכך, עוד לא התכוונתי לכך, הנני צריך עוד לסדר כמה דברים לפני...", צריך להתכונן לכך מקודם, לגשת לתפלה זו עם כל הרצינות, שאכן הננו מוכנים לקבל מלכות ה' כזו, את המדרגה החדשה בכבוד ה', את המציאות החדשה בייחוד ה' עלינו - אלוהיך, מצב שכל בחינות המלכות שהיו עד עתה כמוסים וגנוזים

בכל שנה יוצאים ישראל מפרנס לפרנס - מה' הון ומפרנס

ונמצא בחיות כן בכסה ליום חגיני, נראה הענין, כאלו יוצאין ישראל מפרנס לפרנס, והוא דבר מבהיל, שכל שנה ושנה היא בחינת יציאת בני ישראל מפרנס לפרנס, וכשם שמוכן שהנהגת משה רבינו והנהגת יהושע הינם ב' הנהגות שונות, משה רבינו הנהיגם במדבר במנוחה ואילו יהושע הכניסם לארץ וערך מלחמות, ומבאר רבינו שכל שנה ושנה כאלו יוצאין ישראל מפרנס לפרנס, מוכס על הקדוש ברוך הוא, הון ומפרנס לכל בטובו מוזן הרוחני והגשמי, יוצאין עתה בראש השנה מפרנס של שנה העבר.

ויודעים נאמנה שלא קבלו עדיין עולו עליהם כראוי ונכון, ומעשיהם מוכיחים עליהם, מסתמא לא היתה קבלת מלכותו עליהם בשלימות, שנה שעברה כנראה היה חסר בקבלת מלכותו מאחר שהתגלגלו כאלו דברים שלא הביאו את כבוד ה', ולכן נפשם חפצה מאד עתה בראש השנה לקבל עליהם עול מלכותו ביתרון אור ושאת, להמליכו מחדש כאלו הוא יתברך נעשה פרנס אחר, כביכול מגלים את הרבש"ע מחדש, בבחינת פרנס אחר.

ואם במלך בשר ודם, ואפילו כיום שאין מלכים, כאשר ממנים ראש ממשלה או נשיא, הכנות ותוכניות רבות ישנם ליום

מכן ניתן להתקדם למדרגה נעלית יותר. ובימי הסליחות צריכים לעשות "מצבה" מהשנה החולפת, לסגור את השנה, לעשות חשבון נפש ולסדר היכן אוחזים בעבודת ה', ואזי באים מתוכנים כראוי להמלכה החדשה של השנה החדשה.

ייחוד אדנות ומלכות ה' עלינו יתכן רק על ידי קיום כל התורה וכל המצוות

אמנם יאמר נא ישראל, יהודים יגידו, כי קשה עליהם המעשה אשר יעשו, הדרך אשר ישכון אור, ובלתי אפשרי לייחד עליהם אדנותו ומלכותו ביחוד - כי אם בקיום כללות התורה ומעשה המצוות הכתובים, לקיים את כל התורה וכל המצוות, ואיה איפוא המקום לזכות לבחירות התורה, הארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים, וגם יש כמה מצוות שאינם שווים בכל אדם, מצוות כחונה לבנה, ומצוות לוייה ללוי וכדומה, וגם יש מצוות התולידים בארץ וכדומה, איך ניתן לקיים את כל התורה וכל המצוות שרק על ידי כך ניתן לבוא לגילוי כבוד ה'.

ביכולת האדם לקיים את כללות התורה מבראשית ועד לעיני כל ישראל גם בהיותו לבדו בחדרי חדרים

לזה בא ארון הנביאים להבינם במובן מעם לומר (דברים ל, ב) 'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, לא נפלאה היא ממך, ולא

חתומים ונעלמים בעצמותו יתברך, כבר יפתחו ויתגלו.

מעתה תחזה ענין משרים, שפירש רש"י ברוח קדשו, 'לפי שהיו ישראל יוצאין מפרנס לפרנס, לפיכך עשה אותם מצבה כדי לזרזם, וביותר צריך לזרז במקום שיש חסרון כפה, היינו 'כסה ליום חגיגו', בראש השנה להמליך מלכותו עליהם מחדש, בבדי שיקרא מלך ישראל וגואלו כמבואר, ודוק כי עמוק:

'עשה אותם מצבה' - צריכין בסוף השנה לקבוע מה שנתחדש בזו השנה

ובשפת אמת (נצ"ס מנ"ה) הביא אמרה דומה מזקנו החידושי הרי"מ, וז"ל: 'שמעתי מפני מורי זקני ז"ל, שנקבעה פרשת נצבים בסוף השנה, כמו שאמרו ז"ל 'כשיצאו מפרנס לפרנס עשה אותם מצבה', כמו כן בכל שנה יש הנהגה מיוחדת, וצריכין בסוף השנה לקבוע מה שנתחדש בזו השנה, כדי לצאת מסדר לסדר השנה הבאה, עכ"ל.

ומבואר בדבריו ענין נוסף, שצריכין בסוף השנה לקבוע מה שנתחדש בזו השנה, ושזהו ענין 'עשה אותם מצבה', אם אין סוגרים את חידוש השנה החולפת אי אפשר להתקדם לשנה הבאה, כשם שבכל עליה ממדרגה למדרגה בעבודת ה' נצרך מקודם לסגור ולקבוע את המדרגה הקודמת ורק לאחר

תרי"ב מצוות, אלא שכל תרי"ג המצוות מתחברים לנקודה אחת בפנימיותם, בעולם האחדות, וכמו כן כל התורה אחת היא.

וניתן להאריך בזה כמה וכמה שיעורים לבאר ענין זה, ובקצרה יובן על דרך משל, אדם הרואה תמונה, שראייתה לוקחת דקה, ואף לראות ולהתעמק בכל הפרטים שבה עורך זמן מועט ממש, אבל לכתוב את כל פרטי התמונה גם אם יכתוב האדם קונטרס בן ארבע מאות עמודים עדיין לא יבטא בזה את כל הכול בתמונה. זהו ההבדל בין כלל ופרט. אנו כיום עובדים בבחינת פרט בלבד, אין לנו שייכות כלל לעולם האחדות, ולכן אנו הולכים בלימוד התורה ובעבודת ה' פרט אחר פרט, סוגיא אחר סוגיא, טיפין טיפין, עוד שיעור עוד לימוד מאמר באור המאיר וכו', אבל אילו היינו זוכים להתרומם לבחינת הכלל, הכל היה יותר בהיר והיינו רואים הרבה יותר דברים. וכאשר משיג האדם את המצוות בשורשם מרגיש הוא את שלימותם.

כללות נשמות ישראל במקומם המה אחדות אחד

וגם כללות נשמות ישראל במקומם, המה אחדות אחד חלק אלוק ממעל, קומה שלימה מראש עד עקב, ומה שיש בכלל יש בפרט, ויכול לקיים איזה בחינה מפרטי המצוה התלויים בארץ או בבחן ובדומה,

רחוקה היא, ורמזו להם מצוה הזאת על כללות התורה, נחלקו הראשונים האם כתוב זה נאמר על מצוות התשובה או על כל מצוות התורה (ע' רמז"ן ורמזו נח"י שס, ועוד), ומבאר רבינו שרומז לכללות התורה, מבראשית ועד לעיני כל ישראל, יכול האדם לקיים בבחינת עצמותו, אפילו בהסגר את עצמו בחדרי חדרים, ולכאורה איך אדם שנמצא לבדו בחדר יכול לקיים את כל המצוות שבין אדם לחברו, את כל חושן משפט וכו', מלבד מצוות לוויה וכהונה וכל מצוות שבבית המקדש וכו', כי אם בלה לא יראה וישיג, אפס קצת יראה וישיג איזה בחינת סוד המצוה אשר במקומה, ושמה כללות המצוה המה אחרין דלא מתפרשין.

כללות המצוות אחדות דלא מתפרשין

ישנו מושג הנקרא עולם האחדות והכללות, והכלל הינו תמיד בשלימות, וכשמשגיגים את הכלל משיגים בזה את הכל, זוהי פנימיות הכל. ביאור הדברים, כלל ישראל במעמד מתן תורה קיבלו את כל התורה כולה, ולכאורה איך קבלו את כל התורה בבת אחת בזמן מועט כל כך, אלא שקבלו במתן תורה את בחינת עולם האחדות.

וזהו מה שבכל מצוה אומרים ותרי"ג מצוות הכלולים בה, ולכאורה מה שייכות יש בין כל מצוה לכל שאר

היה במעמד הר סיני בו ייחד ה' על בני ישראל 'אנכי ה' אלקיך', ש'יוחן שם ישראל כנגד ההר' 'כאיש אחד בלב אחד, ואזי התגלה כבוד ה' ואחדות וכללות התורה וכללות בני ישראל.

בקשת התחדשות הבריאה

מלכתחילה עם קיום קבלת התורה

וישנו עומק גדול בדברי רבינו שהמלכת ה' נעשית דייקא על ידי התורה והמצוות, כי בראש השנה הראשון, ביום השישי של תחילת הבריאה 'התנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם, אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו' וכו' (נצט פס.), ותנאי זה הושלם בעת מתן תורה. אולם אנו מבקשים שהתחדשות החדשה של הבריאה בשנה זו, תהיה מיד עם קבלת התורה, שהעולם לא התחדש עם תנאי בלבד לקבלת התורה אלא כל חידושו מלכתחילה יהיה מיד עם קבלת התורה, וזהו הדגשת 'ככתוב בתורתך' במלכויות זכרונות ושופרות, שהמלכת ה' תהיה מלכתחילה עם קבלת התורה.

תנאי הוא מקום הבחירה, ובקשת

מלוך על כל העולם כולו היא

שכבר תתבטל הבחירה

ועומק העניין, הוא, שעצם עשיית תנאי היא מקום הבחירה, שביכולת האדם לקיים את התנאי ולקבל את התורה

כשלומד אותה ומקשר פנימיות מחשבתו לשורש השרשים, עומד לו כאלו קיים אותה, וזהו עומק דברי חז"ל כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה (מנחות קי.), שאין זה כאילו בעלמא, אלא שבאמת על ידי לימוד התורה יכול האדם להתחבר למקור ושורש הדברים.

אי אפשר להמליך את ה' בלי

להתאחד עם כל כלל ישראל

ובפרט עתה בראש השנה, עת תשובת השנה, כהתאספם יחד שבטי ישורון באחדות גמור, להמליך עליהם מלוכה מחדש, וכמו שנתיחדו בענפים כבה נתייחד בשורשם, ובאמצעות כללות ישראל ואחדות לבבם, נתקיים ביניהם כללות התורה ומצותיה.

חלק מתנאי המלכת ה' היא להיות באחדות גמור עם כל בני ישראל, הרוצה שרק הוא לבדו ימליך את ה', ואוחז שרק הוא וקהילתו ודרכו שלו היא הדרך היחידה להמלכת ה', וכל הדרכים האחרים פסולות, לא נמצא הוא באחדות גמורה עם בני ישראל, ואיננו מבין שנשמות ישראל כולם אחדות אחת, אין ביכולתו להמליך את ה' ולזכות לאחדותו יתברך, כאשר האדם אכן יודע וחי את אחדות ה' יודע הוא שכלל ישראל כולו נשמה אחת, וכל בני ישראל כולם רוצים להמליך את ה', ואחד הם בפנימיותם. וכן

'כי המצוה הזאת לא נפלאה היא

ממך' וגו' - כללות התורה לא

רחוקה מבני ישראל

וזהו 'כי המצוה הזאת', מוסב על כללות התורה, הנקרא זאת התורה, 'אשר אנכי מצוך היום' דייקא בראש השנה, כנרמז בפתיחת הענין 'אתם נצבים היום' שקאי על ראש השנה.

'לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא,
וצריך להבין כפל לשוני, היינו הפלאה היינו הרחקה, וגם תיבת 'ממך' לכאורה מיותר, ומה היה המקרא חסר באומר לא נפלאה ולא רחוקה, ולכל הפחות מהראוי לכתוב תיבת ממך לבסוף, ולא להפריד בין הפלאה להרחקה.

ועל פי דרכינו יתפרש שפיר, כי תיבת 'ממך', כמתרין על מענותם העצומה, איך אפשר לקיים פרטיות המצות בנוכח, לזה מורה באצבע, 'לא נפלאה היא ממך' דייקא, להיותך עולם קמץ קומה שלימה, בתוך האדם יש את כל העולם, כמבואר בתורת הרמח"ל ובעוד ספרי קודש, ואשר על כן מוכרח להיות בפנימיותו כל הבחינות שיש בפרטיות בפועל ישנה בפנימיותו בבח, ויכול לילך בבח ההוא לקיים כללות התורה, מבראשית ועד לעיני כל ישראל, בסוד פנימיות מחשבתו בנוכח.

ולזה בא תיכף מלת ממך לתיבת נפלאה, וגמר אומר ולא רחוקה הוא, מוסב

וביכלתו להיפך, אבל אנו רוצים שבמציאות העולם עצמו כבר יהיה מובנה שאין אפשרות כלל שלא לקיים תנאי קבלת התורה, שכבר יהיה ביטול הבחירה כמו לעתיד לבוא, שכל מציאות העולם תהיה מציאות של כבוד ה', וזהו עומק הבקשה 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך' שלא יהיה כלל אפשרות של מציאות של היפך כבודו.

ובמובן שזוהי מדרגה גבוהה מאד, אבל נצרך לשאוף לכך, שכבר יהיה עולם ללא תנאים, עולם שכל כולו מיוחד לה', ועבודתנו בראש השנה להעצים עוד נקודות מעולם הבחירה שיעלו למעלה מעולם הבחירה, שיהיו משועבדים בתכלית לרבש"ע, וזוהי עבודה שניתן לטפס בה עוד ועוד, עד שיגיע האדם והעולם לשלימות ממש, שיביא את ביטול הבחירה לגמרי, ויהיה כל העולם רק כבודו.

בקשת המלכת ה' צריכה להיות, שמלכותו יתברך תכבוש את נקודת הנפש, את פנימיות הלב, שלא יהיה פינה אחת באדם שלא תהיה תחת עול מלכותו יתברך, וזהו בקשת 'מלוך על כל העולם כולו' באדם שהוא עולם קטן, בכל העולם כולו בלי פינה אחת שתישאר מחוץ לגילוי כבוד ה'.

שיהיה 'כי קרוב אליך הדבר מאד' היא רק על ידי עבודת ההשתוקקות של האדם לתורה כאילו היתה בשמים או מעבר לים. וגם כיום בלי שני הפסוקים של לא בשמים הוא ולא מעבר לים הוא התורה אינה קרובה לאדם. וזהו גם ההכנה לראש השנה, כדברי רבינו (לר"ה, הוצא נשיעור לאלול [ז]), 'לך אמר לבי בקשו פני', שצריך האדם להשתוקק לראש השנה.

'לא בשמים היא' - התורה השתלשלה והתלבשה בתוך

הגשמיים

ובזה מובן (סע, יג) 'לא בשמים היא, לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו', ופירש רש"י, שאילו היתה בשמים הייתה צריך לעלות אחריה וללמדה. ולבאורה, הרי זה מעיקר האמונה להאמין תורה משמים, שהתורה באה מהשמיים.

אמנם להורות האמור, שכללות התורה והמצוה הכתובים בהם, המה בכה במלא קומת האדם, אדם יש בו כביכול את כל התורה, 'וחיי עולם נטע בתוכנו' התורה נמצאת בנו, ומה שיש בים החכמה, ישנה במלא קומתו ברמ"ח איבריו ושם"ה גידיו. ולבד מזה, אורייתא וישאל חד אינון, וכל אחד מישראל יש לו אותיות בתורה, כנוכר בפרשיות הקודמות להודור מקומן. וזה הרמז, לא בשמים היא לבד, לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו, שאלו היתה

על היום אשר אנכי מצוך היום, שקאי על ראש השנה, היום דייקא לא רחוקה היא, כי כללות התורה וקיומה תולה בקרוב וריחוק לבות בני ישראל, ועתה היום בראש השנה בו ממליכים את ה' דייקא 'לא רחוקה היא', וכמו שנתקרבנו הענפים למטה, ככה נתקרבנו בשורשם מקום אחדותם בתורה עלאה. בבא ראש השנה לא רחוק המציאות שיהודי יתחבר לשורש ולנקודה הפנימית שבתוכו.

ויש להוסיף על דברי רבינו, שכתוב (סע) פסוק יא-יד) 'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה הוא ממך ולא רחוקה הוא, לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה', ופירש רש"י 'שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללומדה', ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה, כי קרוב אליך הדבר מאד בפין ובלבבך לעשותו, ולכא' אינו מובן אריכות ב' הפסוקים הראשונים, הרי התורה מדברת כל דבריה בקיצור, והיה צריך להיכתב רק כי קרוב עליך הדבר מאד בלבד. וי"ל, שהרי אם התורה היתה בשמים עבודתנו הייתה להשתוקק בכל עת לרביש"ע ולבקש מי יבוא ויעלה השמימה ויקחה לנו, ואם התורה היתה מעבר לים גם כן היתה עבודת ההשתוקקות בכל עת מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו, ומבארת התורה שכדי

במושכלות ובהירות התורה, ניתן ללמוד ממשל העולם דברים רוחניים.

וזוהו חרמו שאמר אדון הנביאים, 'ולא מעבר לים היא', כלומר למעלה מעולם הבינה, מה שאין רעיון לבות בני אדם יכול לתפוס מצד עוצם בהירותה, 'לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו', לא כן הדברים, 'כי קרוב אליך הדבר מאד', היכן שהאדם רק נמצא, בחצר ובבית ובכל מקום, ישנו למידה רוחנית שביכולתו ללמוד. ותיבת 'מאוד' מורה שאין לך קורבה גדולה הימנו, כי בכל מקום בואו ובאשר הוא שם, שמה לו חק ומשפט, לראות אותיות התורה.

ואדרבה, באמצעות הגשמיים יכול להשיג בעולמות עליונים, כי זה תכלית הבריאה, 'ידע כל פעול' שעל ידי הפעול ידע האדם ויבין יותר, וכל מה שיש ביבשה יש בים, הרמז בזה שכל מה שיש בים העליון יש גם ביבשה, ולזה גמר אמר 'בפיך ובלבבך לעשותו'.

'בפיך - מן המותר בפיך', אפילו מתענוגי אכילה ושתיה יכול לראות אותיות התורה

כוונת אכילת הסימנים

ורמז 'בפיך' מהמותר לפיך, היינו אפילו מתענוגי אכילה ושתיה, גם שם יכול לראות אותיות התורה, בנוכר 'ויחזו את אלקים ויאכלו וישתו' (שמות כד, יב). וזהו

בשמים ואתה על הארץ נפרד ממנה, הייתה צריך לעלות אחריה וללמדה.

ובן אמרו (טז, יג) 'ולא מעבר לים היא, לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים, ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה', והכוונה, נודע מה דאיתא בזהר (פ"ג טז, ב), על פסוק (יהושע כד, ג) 'בעבר הנהר ישבו אבותיכם', ובארנו מזה בדרוש של פסח עיין שם. ותוכן הדברים, 'בעבר הנהר ישבו אבותיכם', האי נהר אשתמודע כינוי לעולם הבינה, עולם הבינה הרוחני נקרא נהר, והזהר מאריך בזה גם בדבריו על תקיעת שופר, שמה ישבו אבותיכם מעולם, ואקח את אביכם ואולך אותם בכל ארץ, כלומר משם לקחתי מדות אבותיכם והלבשתי אותם בכל ארציות, בתוך העוה"ז יש התלבשות כל המדרגות הרוחניים, מרום המדרגות עד הנמוכים שבמדרגות, יש שם התלבשות חמדות להשיג משם אלקותו יתברך, וניתן להשיג את הבורא בתוך הבריאה להשיג את הבורא, עיין שם.

ובבה הענין בתורה הקדושה שצוה לנו משה, נשתלשלה ונתפשטה מרום מעלתה הגבוה והרמה, עוצם בהירותה עד עולם העשיה, ואין לך שום דבר בעולם, שלא יהיה לשם התלבשות אותיות התורה, כל דבר בעולם יש בו איזשהו שייכות לתורה וצריך למצוא בתוכו את התורה מכללות העולם ומלואה רושם תורה, ובאמצעות התלבשותה הגשמי, יכול להשיג

השי"ת, עכ"ל. מבקשים בתפלה 'וידע כל פעול כי אתה פעלתו' ובאכילת הסימנים מלמדים את האדם איך באמת לראות ולחפש בכל דבר את ה'כי אתה פעלתו'.

והכלל, מכל דבר בעולם יכול האדם לחבר בחינות שתי תורות שכתב ושבעל פה, המבואר לנו לעיל, שהמה שתי בחינות אותיות המחשבה והדבור, וזהו 'בפיך ובלבך לעשותו', ופירוש רש"י תורה שכתב ושבעל פה, התולה בפיך, מורה אותיות הדבור, ובלבך אותיות מחשבה, ודוק:

יעזור ה' שניקח את דברי רבינו הלכה למעשה, ונפנים שראש השנה הינו שכל כולו נועד להמלכת ה', ושנזכה שמלכות ה' תכבוש אותנו מכף רגל ועד ראש.

הרמז באכילת הסימנים בליל ראש השנה, ללמד את האדם שיביט פנימה אל תוכיות המאכלים, באכלו דבר מתוק יביט על המתיקות הפנימיות, באכילת תמר יביט על אותיותיו, ובאכילת רימון ילמד מגרעיניו הרבים שירבו זכויותינו, וללמד את האדם שיחפש אף בתענוגי אכילה ושתייה את הרמז שבתוכם, ואזי ימצא עוד עומקים וסודות, שהרי ישנו עולם לפנינו מעולם וכו', רק יתחיל להבין שהמאכלים אינם גשמיות גרידא. וזהו גם מה שכתבו למצוא בכל מה שאוכלים עוד סימנים לטובה, גן כן הכוונה כנ"ל לזכור בכל סעודת ראש השנה שהמאכלים אינם גשמיות בלבד. וכן מבואר בשפת אמת (ר"ה מל"ב), וז"ל: 'דלכך מרמזין על צורכי עולם הזה, שהם באמת רק רמזים להוציא מכל ענין רמיזא דחכמתא לעבודת